

EUROPOS PILIEČIŲ GRUPĖ ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO KLAUSIMAI

Informacijos
rinkinys

Apie šį rinkinį

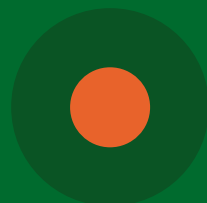
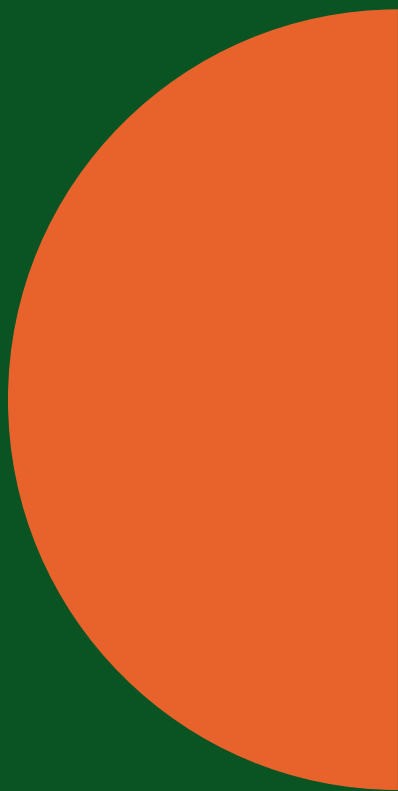
Sveiki prisijungę prie Europos piliečių grupės energijos vartojimo efektyvumo klausimais! Pirmiausia dėkojame, kad sutikote dalyvauti šiame procese. Tikimės, kad jis bus informatyvus, įdomus ir malonus!

Esate vienas iš 150 dalyvių, atsitiktinai atrinktų aptarti energijos vartojimo efektyvumą – gerai žinomą temą, kuri iškilo per pastarąją energetikos krizę. Drauge apžvelgsite įvairius būdus, kaip mes visi – pramonė, namų ūkiai, bendruomenės, viešasis ir privatusis sektoriai – galime realiais ir paveikiais būdais efektyviau vartoti energiją. Jūsų kolektyvinės įžvalgos ir išvados bus labai svarbios, nes jos bus pristatytos ES Komisijos nariams ir padės formuoti šios srities ES teisės aktus ir iniciatyvas.

Šis „Informacijos rinkinys“ padės jums įgyvendinti šį procesą. Jį sudaro penki skyriai:

1. **PROCESAS: KAIP VEIKIA EUROPOS PILIEČIŲ GRUPĖS?** 4
Piliečių grupės siekia, kad piliečiai atsidurtų viešosios politikos formavimo centre. Šiame skyriuje trumpai apžvelgiame patį procesą.
2. **UŽDUOTIS: KĄ AŠ DIRBSIU?** 6
Europos Komisija pakvietė jus drauge atlikti konkrečią užduotį: toliau pateikiame klausimą, į kurį turėtumėte atsakyti.
3. **TEMA: KĄ REIKIA ŽINOTI APIE ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMĄ?** 8
Jums nereikia būti specialistu, kad galėtumėte dalyvauti piliečių grupėje. Ypač norime išgirsti jūsų patirtimi ir kasdieniu gyvenimu grįstą požiūrį. Kad galėtumėte pradėti, pateikiame pagrindinę informaciją apie energijos vartojimo efektyvumą.
4. **RENGINĮ ORGANIZUOJANTYS ŽMONĖS: KAS ORGANIZUOJA ŠIĄ GRUPĘ?** 12
Šiame skyriuje apžvelgiame įvairias institucijas ir organizacijas, atsakingas už grupes ir jų atitinkamas paskirtis.
5. **LOGISTIKA: KOKIA PAGALBA BUS TEIKIAMA ORGANIZUOJANT KELIONĘ BEI PADENGIANT KELIONĖS IR APGYVENDINIMO IŠLAIDAS?** 14
Norime, kad jūsų dalyvavimas būtų kuo sklandesnis. Šiame skyriuje aprašomos jūsų kelionės, apgyvendinimo, kasdienės išlaidos ir kita praktinė informacija.

1/ Procesas: kaip veikia Europos piliečių grupės?

Europos Komisijos piliečių grupes sudaro atsitiktinai atrinkti dalyviai iš visų 27 ES valstybių narių. Jie susirenka aptarti pagrindinių būsimų teisės aktų ir kitų iniciatyvų Europos lygmeniu. Remdamiesi tarpusavio diskusijomis parengsite rekomendacijas, į kurias Europos Komisija atsižvelgs rengdama savo politikas.

Grupės atsirado po 2021–2022 m. vykusios konferencijos dėl Europos¹ ateities. Tada 800 atsitiktinai atrinktų piliečių susirinko į keturias Europos piliečių grupes, kurios susirinko į tris sesijas. Dalyviai dalijosi savo požiūriais ir idėjomis tokiomis temomis kaip ekonomika, socialinis teisingumas, darbo vietos, švietimas, kultūra, jaunimas, spor-

tas, skaitmeninė transformacija, ES demokratija, vertybės, saugumas, teisinė valstybė, klimato kaita, sveikata, migracija ir ES vaidmuo pasaulyje. Grupių darbo pabaigoje dalyviai pateikė 178 rekomendacijas, kurios vėliau turėjo įtakos 49 pasiūlymams ir daugiau nei 300 susijusių priemonių, parengtų po konferencijos.

Konferencijoje dalyvavę piliečiai ragino suteikti panašias, dažnesnes galimybes būsimam piliečių dalyvavimui Europos politikos formavime. Reaguodama į tai, Europos Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen paskelbė, kad daugiau piliečių grupių konsultuosiu su atsitiktinai atrinktais piliečiais svarbiausiais ES klausimais.

Vėliau sudarytos grupės nagrinėjo konkretesnes politikos temas: maisto švaistymo problemą, virtualių pasaulių privalumus ir trūkumus bei teises ir galimybes mokytis ir studijuoti kitose ES šalyse. Dalyviai, padedami vertėjų žodžiu, galėjo bendrauti vieni su kitais savo gimtąja kalba.

Būdami grupės nariu, tęsiete kitų Europos piliečių darbą ir šį kartą sutelksite dėmesį į energijos vartojimo efektyvumo temą.

¹ Informacijos apie konferenciją apie Europos ateitį rasite čia:

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_en

KAIP VEIKIA PILIEČIŲ GRUPĖS?

Kiekvieną grupę sudaro 150 atsitiktinai atrinktų piliečių iš visų ES valstybių narių, atstovaujančių ES įvairovę. Trečdalis grupės narių yra jaunesni nei 26 metų, kad būtų užtikrinta tinkama kartų diskusija.

Piliečių grupė derina bendradarbiavimą mažose grupėse (apie 12 žmonių) su plenariniu darbu (visi 150 dalyvių kartu). Mažesnėse darbo grupėse turėsite galimybę išsamiau aptarti įvairius energijos vartojimo efektyvumo aspektus. Visi 150 dalyvių taip pat susirinks į plenarines sesijas, kad išklaustų ir aptartų mažesnių grupių atsiliepimus.

Grupės nariams šį darbą atlikti padės tarpininkavimo komanda. Šią komandą sudaro grupinį darbą organizuoti padedantys specialistai. Jie padės dinamiškiau dirbti grupėje, išnaudoti visas kiekvieno asmens ir visos grupės galimybes. Be to, jie suteiks piliečiams įvairių bendro darbo ir kolektyvinių sprendimų priėmimo priemonių. Jums taip pat padės vietoje dirbantys pagalbininkai, kurie suteiks praktinės informacijos, taip pat specialistai energijos vartojimo efektyvumo klausimais, kurie galės prireikus patarti viso proceso metu.

EUROPOS PILIEČIŲ GRUPĖ ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO KLAUSIMAIS

Kartu su kitais 149 dalyviais susitiksime trimis sesijoms. Dvi sesijos vyks asmeniškai Briuselyje, o viena – internetu:

- **1 sesija:** 2024 m. vasario 23–25 d. (vietoje Briuselyje, Belgijoje)
- **2 sesija:** 2024 m. kovo 15–17 d. (internetu naudojant vaizdo konferencijos įrankį)
- **3 sesija:** 2024 m. balandžio 12–14 d. (vietoje Briuselyje, Belgijoje)

2 / Užduotis: ką aš dirbsiu?

Grupės diskusijose daugiausia dėmesio bus skiriama įvairiems energijos vartojimo efektyvumo aspektams. Bus smulkiai aptarta, kaip įvairūs asmenys, valdžios institucijos, pramonė, privatusis sektorius ir kiti subjektai gali efektyviau vartoti energiją tokiu būdu, kuris daro didžiausią poveikį, pavyzdžiui, klimatui, ekonomikai, darbo vietoms, sveikatai ar sąskaitoms už energiją.

Galutinės grupės rekomendacijos bus įtrauktos į politikos iniciatyvą, kurią Europos Komisija priims vėliau 2024 m. Iniciatyva yra būsima ES rekomendacija dėl principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, kuri taip pat bus paaiškinta šiai temai skirtose grupės diskusijose padedant specialistams. Šiame kontekste klausimas, kuriuo vadovausitės diskutuodami energijos efektyvumo klausimams skirtose Piliečių grupėse, yra:

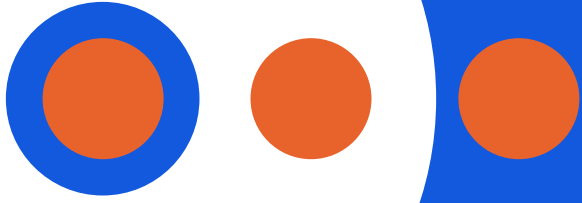
„Kaip Europos Sąjunga gali teikti pirmenybę energijos vartojimo efektyvumui ir suteikti jo naudą piliečiams, valdžios institucijoms ir įmonėms?“

PIRMOSIOS SESIJOS METU būsite supažindinti su energijos vartojimo efektyvumo tema ir veiksmais, kurių šioje srityje jau ėmėsi Europos Komisija. Padedami energijos gamybos, paskirstymo ir vartojimo specialistų geriau suprasite, ką reiškia energijos vartojimo efektyvumas jūsų kasdieniame gyvenime, pasikeisite informacija su piliečiais iš įvairių ES šalių ir sužinosite apie iššūkius, su kuriais ES susiduria teikdama naudą Europos visuomenei.

ANTROJE SESIJOJE,

kuri vyks internetu, toliau keisitės mintimis ir diskutuosite. Ši sesija bus tarsi tiltas tarp sesijų – remstės pirmojoje sesijoje aptartomis žiniomis ir sritimis bei kūrybiškai mąstysite apie praktinius sprendimus, kaip pirmenybę teikti energijos vartojimo efektyvumui. Kitaip tariant, šioje antroje sesijoje pradėsite formuluoti rekomendacijų idėjas. Tai bus susiję su veiksmais, kurių kiekvienas – nuo įmonių iki vietos bendruomenių, nuo valdžios institucijų iki individualių vartotojų – gali imtis siekdamas efektyviai vartoti energiją. Tai galėtų apimti rekomendacijas, pavyzdžiui, kaip suvartoti mažiau energijos nieko neaukojant, kaip apibrėžti tvarų energijos suvartojimo lygį arba kaip pagerinti energijos planavimą, kad būtų geriau naudojami riboti ištekliai.

TREČIOSIOS IR PASKUTINĖS SESIJOS METU drauge parengsite galutines rekomendacijas. Jos bus įtrauktos į Europos iniciatyvą, visų pirma į būsiamą Europos Komisijos iniciatyvą dėl principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“. Tai reiškia, kad reikia išbandyti ir įtvirtinti savo pradines idėjas iš antrosios sesijos, pavyzdžiui, paklausti savęs, ar šios idėjos yra teisingos visų visuomenės veikėjų atžvilgiu. Aptarsite, ar jos gali būti naudingos visoje Europos Sąjungoje ir ar jos atitinka svarbiausius Europos piliečių įvairovės poreikius. Taip pat aptarsite konkrečias priemones, skirtas tvariems elgesio pokyčiams skatinti.

3 / Tema: ką reikia žinoti apie energijos vartojimo efektyvumą?

Dabar, kai žinote šiek tiek daugiau apie procesą, susitelkime į pačią temą. Šis trumpas skyrius skirtas padėti jums geriau suprasti energijos vartojimo efektyvumo problemą. Žinoma, negalime aprėpti kiekvieno aspekto keliuose puslapiuose. Atrinkome informaciją, kuri, mūsų nuomone, bus naudinga jums kaip Piliečių grupės nariui. Be to, viso renginio metu sužinosite išsamesnės informacijos.

Tikimės, kad šiame skyriuje rasite įžvalgų, kurios padės suprasti pristatymus ir prisidėti prie grupės diskusijų ir veiklos. Tai – tik pradžia. Būkite tikri, kad sužinosite išsamesnės informacijos apie energijos vartojimo efektyvumą viso darbo grupėje metu ir kad galėsite užduoti klausimus, kai tik prasidės sesijos.

1. ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO SĄVOKA

Tikriausiai žinote sąvoką „energijos taupymas“. Taupyti energiją reiškia vengti naudoti energiją be reikalo. Kuo mažiau energijos suvartojame, tuo mažiau jos reikia pagaminti. Praktiškai tai reiškia, kad reikia išjungti šildytuvą arba išjungti šviesas, kai mums jų nereikia. Energijos taupymas yra pats lengviausias būdas suvartoti mažiau energijos ir išvengti nereikalingo eikvojimo.

O kas yra „energijos vartojimo efektyvumas“? Tai reiškia suvartoti mažiau energijos tai pačiai užduočiai atlikti, tam pačiam rezultatui pasiekti ar tai pačiai paslaugai suteikti. Pavyzdžiui, su namo izoliacija susietas energijos vartojimo efektyvumas reiškia, kad šildymui ir vėsinimui sunaudojama mažiau energijos, tačiau išlaikomas toks pats šiluminis komfortas. Kitas pavyzdys yra važiavimas našesniu automobiliu, kuriam reikia mažiau degalų, tačiau jis važiuoja tokiu pačiu greičiu ir našumu.

Apskritai, energijos vartojimo efektyvumą galima padidinti dviem būdais: 1) naudojant efektyvesnę technologiją ar gamybos procesą, pavyzdžiui, vairuojant kurą taupantį automobilį arba seną šaldytuvą pakeičiant energiją taupančiu šaldytuvu, ir 2) keičiant elgesį, pavyzdžiui, išjungiant šildytuvą arba išjungiant šviesas, kai mums jų nereikia.

Visos energetikos sistemos sąvoka

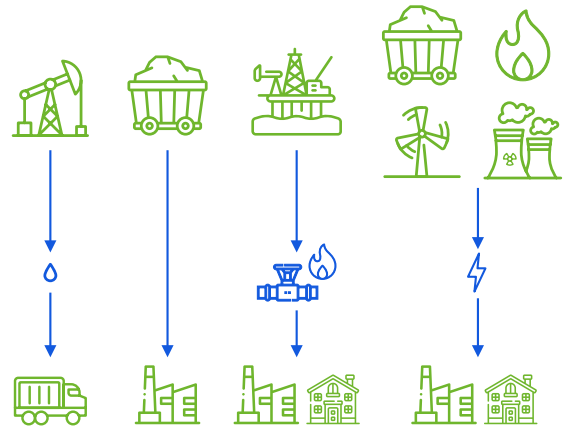
Energijos vartojimo efektyvumo didinimas priklauso ne tik nuo to, kokias technologijas taikome ar kaip elgiamės. Kad galėtume naudoti energiją, ją reikia gaminti ir paskirstyti. Tad norėdami, kad visuomenė efektyviau vartotų energiją, turime galvoti ir apie visą energetikos sistemą bei jos planavimą. Energetikos sistemą sudaro trys komponentai: energijos gamyba, energijos paskirstymas ir energijos suvartojimas.

Principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ (angl.: EE1st) aiškinimas

Principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ yra pagrindinis principas, pagal kurį pirmenybė teikiama energijos vartojimo efektyvumui, o ne brangesnėms alternatyvoms, siekiant naudoti piliečiams, valdžios institucijoms ir įmonėms. Kitaip tariant, principu „EE1st“ siekiama sudaryti vienodas sąlygas investicijoms pasiūlos ir paklausos srityse. Tai reiškia, kad priimant sprendimus dėl energijos planavimo ar investavimo, atsižvelgiama į visus energijos vartojimo efektyvumo aspektus, įskaitant gamybą ir vartojimą. Siekiama užtikrinti, kad tie veiksmai būtų naudingesni arba ekonomiškesni nei kitos priemonės. Praktiškai principu „EE1st“ siekiama energijos vartojimo efektyvumo gaminant, skirstant ir vartojant energiją, svarstant įvairias alternatyvas renkantis iš įvairių galimų priemonių visoje Europos Sąjungoje. Toliau pateikiamas vienas šio principo taikymo planuojant pavyzdys: užuot didinusi šilumos gamybą ir šilumos paskirstymo tinklo pajėgumus, vyriausybė nusprendžia inicijuoti didelio masto pastatų atnaujinimo programą. Geriau izoliuotiems namams reikia mažiau šilumos, tai reiškia, kad reikia gaminti ir paskirstyti mažiau energijos. Taikant principą „EE1st“, atsižvelgiama į kitas galimybes, o ne į apimtį ar gamybos didinimą.

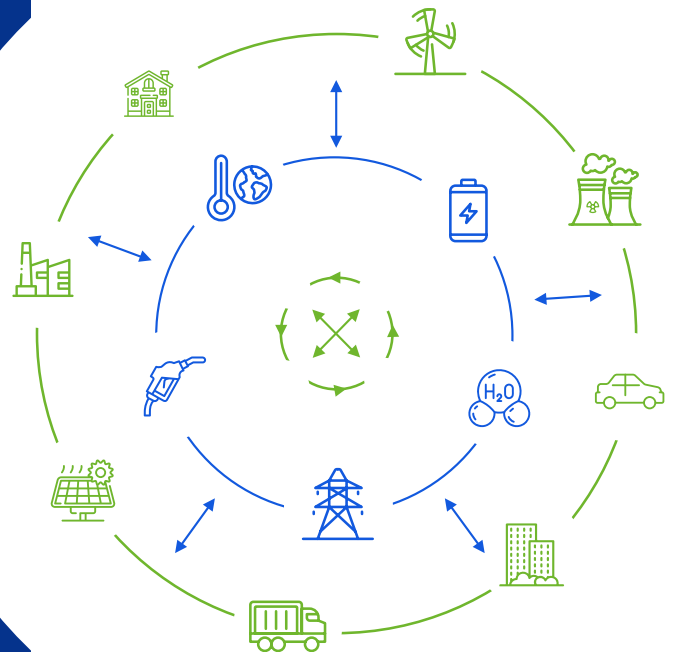
ŠIANDIENINĖ ENERGETIKOS SISTEMA

vienkrypčiai linijiniai ir neefektyviai
vartojami energijos srautai

BŪSIMA ES INTEGRUOTA ENERGETIKOS SISTEMA

energijos srautų mainai tarp vartotojų ir gamintojų,
mažesnis eikvojamų išteklių ir pinigų poreikis

- **Energijos gamyba:**

energiją galima gaminti naudojant įvairius jos šaltinius. Šie šaltiniai gali būti iškastinis kuras (anglys, dujos, nafta), branduolinė energija arba atsinaujinantys šaltiniai (vėjas, saulė, vanduo, biomasė). Pavyzdžiui, galima deginti anglis ir tokiu būdu generuoti elektrą arba šilumą, o naftą ar biokurą galima naudoti judumui. Tai taip pat vadinama „pasiūla“.

- **Energijos paskirstymas:**

energiją reikia transportuoti iš gamintojo vartotojui, kad ją būtų galima naudoti. Energijos skirstymui reikalinga infrastruktūra, kurią sudaro elektros tinklai, naftos ir dujų vamzdynai ar šilumos skirstymo tinklai.

- **Energijos suvartojimas:**

energija vartojama įvairiais būdais, pvz., maitinant prietaisus, vairuojant automobilius, gaminant prekes ar medžiagas, šildant pastatus. Energijos vartotojai yra piliečiai, valdžios institucijos ar įmonės. Tai vadinama „paklausa“.

Siekdama pagerinti visą energetikos sistemą ir skatinti energijos vartojimo efektyvumą visose valstybėse narėse, Europos Komisija nusprendė sustiprinti principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“.

² Leidinį įvairiomis kalbomis rasite čia:

https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-systems-integration/eu-strategy-energy-system-integration_en?e-trans=bq&etransolve=1

Taikant principą „EE1st“, atsižvelgiama į visus pasirinkimus, įvertinamos sąnaudos ir nauda bei pasirinkama geriausia alternatyva, teikianti **didžiausią naudą** visai visuomenei, nes energijos vartojimo efektyvumu užtikrinamas optimalus pasirinkimas sąnaudų atžvilgiu.

2. ES LYGIU TAIKOMO PRINCIPŲ „SVARBIAUSIA – ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMAS“ POLITINIS KONTEKSTAS

Energijos vartojimo efektyvumas yra esminis elementas sprendžiant, kaip galėtų vykti energetikos pertvarka. Jis gali padėti spręsti dabartinės energetikos sektoriaus struktūros problemas ir trūkumus, **sumažinti visuomenei tenkančias** išlaidas ir užtikrinti tvariausią energetikos pertvarkos rezultatą. Visi energiją vartojantys sektoriai, pvz., pastatai, transportas ar pramonė, gali atlikti „aktyvių vartotojų“ vaidmenį, o principas „EE1st“ padės užtikrinti, kad šis aktyvių vartotojų vaidmuo būtų visiškai išnaudotas siekiant maksimaliai padidinti energetikos sistemos efektyvumą ir išvengti bet kokio energijos švaistymo.

Energijos vartojimo efektyvumas yra esminis energetikos pertvarkos veiksnys ir dalis tikslo iki **2050 m.** Europos Sąjungoje **užtikrinti neutralų anglies dioksido poveikį**. Neutralus anglies dioksido poveikis reiškia, kad, siekiant sumažinti žalingą poveikį klimato kaitai, išmetamo anglies dioksido kiekis sumažinamas beveik iki nulio. Didelė dalis ES išmetamo anglies dioksido yra susijusi su energijos vartojimu ES. Todėl energijos vartojimo mažinimas didinant energijos vartojimo efektyvumą yra būtinas žingsnis. Taigi energijos vartojimo efektyvumas **yra labai svarbus** ES energetikos ir klimato politikose bei jas įgyvendinant ES valstybėse narėse. Visuomenės dėmesio atkreipimas į energijos vartojimo efektyvumo didinimą yra logiškas žingsnis **siekiant sumažinti energijos suvartojimą, optimizuoti energijos srautus ir eliminuoti brangiai kainuojantį energijos švaistymą**, tuo pačiu išsaugant tą patį komfortą, paslaugas ir laisvę.

Šiuo tikslu Europos Sąjunga vadovaujasi principu „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ („EE1st“). Šis principas laikomas pagrindiniu energetikos pertvarkos principu. Šis principas reglamentuojamas **Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje**. Direktyva yra Europos Sąjungos teisės aktas, kuriuo nustatomas tikslas, kurį ES šalys turi pasiekti.³ Tačiau pačios šalys turi parengti savo įstatymus, kaip pasiekti tuos tikslus. 2023 m.⁴ Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje principui „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ **suteikta daugiau svarbos formuojant politiką, planuojant ir investuojant**.

3. KOKIOS NAUDOS GALIME TIKĖTIS SKATINDAMI ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMĄ?

Kaip minėta anksčiau, energijos vartojimo efektyvumas yra gyvybiškai svarbus mažinant anglies dioksido emisiją. Tai ypač pasakytina apie energijos gamybą. Kuo mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetama gaminant energiją, pvz., anglimi kūrenamose elektrinėse, tuo lengviau ES kovoti su klimato kaita. Tačiau energijos vartojimo efektyvumas turi kur kas didesnį poveikį. Šie daugiau apimantys privalumai yra naudingi žmonėms ir visuomenei.

Energijos vartojimo efektyvumas **padeda mažinti sąskaitas už energiją** ir susijusias išlaidas piliečiams bei įmonėms, nes jie gali išleisti mažiau pinigų energijai. Tačiau energijos vartojimo efektyvumas yra finansiškai naudingas ir nacionalinėms bei vietos valdžios institucijoms. Jis padeda mažinti bendras sistemos sąnaudas, nes reikia mažiau investuoti į energijos gamybą ir paskirstymą. Taigi, tai padeda **sumažinti viešąsias išlaidas** ir geriau paskirstyti viešuosius biudžetus.

Be to, energijos vartojimo efektyvumas **didina verslo konkurencingumą** dviem lygmenimis. Įmonės gali parduoti inovatyvias energijos vartojimo efektyvumo technologijas ar paslaugas. Be to, efektyviai energiją vartojančios įmonės yra santykinai pranašesnės už konkurentus, kurie patiria didesnes energijos sąnaudas.

Vartojant energiją ne tik išskiriamas anglies dioksidas, bet ir kiti kenksmingi teršalai, pvz., kietosios dalelės. Tai yra ore sklendančios mikroskopinės dalelės, kurios gali prasiskverbti giliai į plaučius ir yra kenksmingos sveikatai. Todėl, sumažinus energijos suvartojimą, taip pat **pagerėja žmonių sveikata**, nes pagerėja oro kokybė.

ES valstybės narės didžiąją dalį kuro šaltinių importuoja iš kitų šalių. Sumažinus energijos suvartojimą, sumažės šio kuro importas. Tai padidins **mūsų ekonomikos atsparumą bei energijos tiekimo saugumą**. Kaip parodė pastarųjų metų įvykiai, tai ypač svarbu krizės ar karo metu.

Galiausiai, didesnis energijos vartojimo efektyvumas suteikia kvalifikuotų darbo vietų ir mokymo galimybių. Naujoms energijos vartojimo efektyvumo technologijoms kurti ir diegti reikalingi aukšto lygio įgūdžiai. Geriau apmokyta darbo jėga reiškia **aukštesnį darbo užmokestį ir geresnes darbo galimybes**.

³ ES teisės aktų rūšys:

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/types-legislation_en

⁴ Energijos vartojimo efektyvumo direktyva:

https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-directive_en

4. KAS GALI TRUKDYTI PASIEKTI ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO?

Taigi, jei energijos vartojimo efektyvumas yra toks naudingas visuomenei ir žmonėms, kodėl jis nėra labiau pažengęs? Kokios kliūtys trukdo efektyviau vartoti energiją? Pirma, trūksta informacijos. Energijos vartojimo efektyvumas tik neseniai tapo populiaria viešų diskusijų tema. Daugelis piliečių, įmonių ir valdžios institucijų nežino apie jo naudą. Tai taip pat apima informacijos apie energijos vartojimo efektyvumo galimybes ir investicijas trūkumą.

Pereinant prie efektyviau energiją vartojančių technologijų dažnai reikia išankstinių investicijų. Tokių investicijų kaina gali būti gana didelė. Dažnai vartotojams ir įmonėms trūksta lėšų efektyvesnėms technologijoms ar prekėms, nors tokios investicijos ilginau gali būti ekonomiškai naudingos.

Kita didesnio efektyvumo kliūtis gali būti skirtingi naudos gavėjai, taip vadinami „skirtingi interesai“. Kartais į energijos vartojimo efektyvumą investuojantis asmuo iš investicijų negauna tiesioginės naudos. Pvz., jei savininkas atnaujina savo pastatą arba perka naują šildymo sistemą, tik nuomininkas pajunta mažesnių sąskaitų už energiją naudą.

Investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą reikia ne tik lėšų, bet ir darbo jėgos priemonėms įgyvendinti. Nors kai kurios ES valstybės narės yra labiau paveiktos nei kitos, paprastai trūksta kvalifikuotų darbuotojų, ypač pastatų renovacijai. Tačiau yra ir neekonominių kliūčių, susijusių su mūsų elgesio modeliais. Žmonės kaip vartotojai įmonėse ar valdžios institucijose yra linkę teikti pirmenybę status quo. Jei praeityje kažkas suveikė, tai kam tai keisti?

Be to, tyrimai parodė, kad energijos vartojimo efektyvumo padidėjimą dažnai mažina vartotojų elgsenos ar gamybos procesų pokyčiai. Didesnis efektyvumas dažnai lemia išlaidų sumažėjimą, todėl atsiranda galimybė įsigyti daugiau patobulinto produkto arba naudoti produktą kitaip. Pvz., efektyvesni varikliai gali paskatinti vairuoti didesnius ir sunkesnius automobilius ar važiuoti į darbą ilgiau ar dažniau. Tai vadinama „grįžtamuoju poveikiu“.

Be to, reguliavimo kliūtys gali turėti įtakos pažangai ir energijos vartojimo efektyvumo priemonių įsivainimui ES. Tai gali apimti pasenusius teisės aktus, nenuoseklumą ir (arba) sudėtingus administracinius reikalavimus, nepakankamas paskatas (pvz., nukreiptas į iškastinį kūrą). Pastangos įveikti šias kliūtis apima teisės aktų reformas, tinkamas finansines paskatas ir ES valstybių narių bendradarbiavimą.

5. KĄ GALIMA PADARYTI ES LYGMENIU? KOKIUS SVERTUS GALIMA PASIŪLYTI PILIEČIAMS?

Siekdama įveikti minėtas kliūtis, ES ėmėsi įvairių politikos įgyvendinimo priemonių. Pirmiau minėtoje būsimoje rekomendacijoje bus pateiktos konkrečioms sektoriams skirtos gairės dėl principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ taikymo.

Kiekvienais metais Komisija priima metinę darbo programą, kurioje pateikiamas svarbiausių veiksmų, kurių ji imsis ateinančiais metais, sąrašas. Darbo programoje visuomenė ir kitos institucijos informuojamos apie mūsų politinius įsipareigojimus pristatyti naujas iniciatyvas, atšaukti dar nepriimtus pasiūlymus bei peržiūrėti galiojančius ES teisės aktus. Jūsų darbas bus įtrauktas į 2024 m. darbo programą.

Piliečiai gali įvairiais būdais didinti energijos vartojimo efektyvumą. Pirmiausia jie gali apmąstyti savo energijos vartojimo įpročius. Jie gali tapti sąmoningesni ir geriau nusimanantys. Tačiau politiniu lygmeniu piliečiai gali reikalauti, kad sprendimus priimančias asmenys įdiegtų arba patobulintų reguliavimą, kuriuo būtų padidintas energijos vartojimo efektyvumas ir pagerintas energijos planavimas. Nors tai priklauso nuo skirtingų nacionalinių aplinkybių, šios priemonės galėtų apimti informavimo ir informuotumo didinimo kampanijas, mokymus, auditus, finansinių paskatų teikimą, draudimus, investicijas į infrastruktūrą, pvz., viešąjį transportą, arba bendruomenės iniciatyvų rėmimą. Siekdama, kad planavimo procesuose pirmenybė būtų teikiama energijos vartojimo efektyvumui, ES gali nustatyti politikos programą valstybėms narėms, pagal kurią jos įgyvendintų principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, o piliečiai turėtų turėti galimybę išreikšti savo nuomonę rengiant šią programą.

4 / Kas organizuoja šią grupę?

Piliečių grupę efektyvaus energijos vartojimo klausimais organizuoja Europos Komisija (Komunikacijos generalinis direktoratas ir Energetikos generalinis direktoratas), padedama „ifok“ (pagrindinio rangovo), „Missions Publiques“, „BeenThereDoneThat“, „Waterbear“, „Scope“, „Harris Interactive“, „Le Terrain“ ir „VO Europe“.

Grupės diskusijoms vadovaus ir grupės konsultuos specialus „Žinių komitetas“, kurio nariai yra:

Arianna VITALI ROSCINI

(Generalinė sekretorė, Energijos taupymo koalicija, Italija)

Camille DEFARD

(„Jacques Delors“ energetikos centro vadovė, Prancūzija)

Claire ROUMET

(ES politika ir strateginės partnerystės, Energetikos miestai, Prancūzija)

Goda PERLAVICIUTE

(Visuomenei priimtinių tvarių perėjimų docentas, Groningeno universitetas, Lietuva)

Wyste GORTER

(Jaunesnysis aplinkos psichologijos tyrėjas, Groningeno universitetas, Nyderlandai)

Jan ROSENOW

(Europos programų direktorius, Pagalbos reguliavimo srityje projektas (RAP), Vokietija)

Reinhard SIX

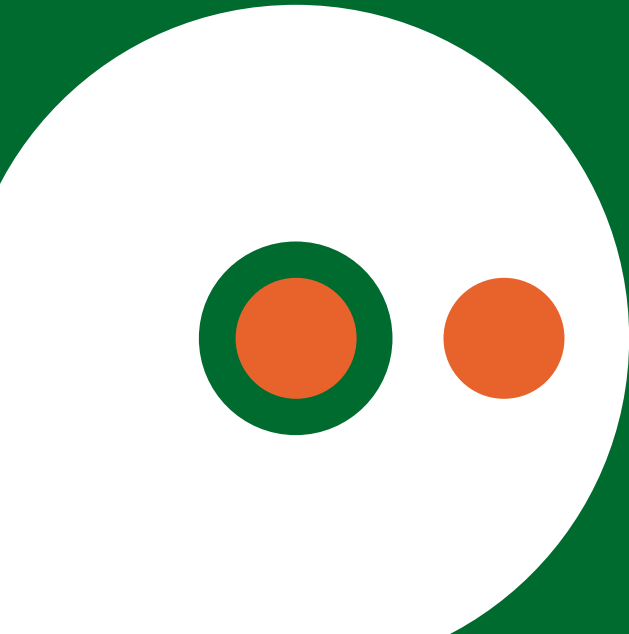
(nepriklausomas konsultantas, energijos vartojimo efektyvumo finansavimo ekspertas, Vokietija)

Yves MARGINAC

(Energetikos ekspertas ir vyresnysis patarėjas, Asociacija négaWatt, Prancūzija)

Claudia CANEVARI

(Energijos vartojimo efektyvumo skyriaus vadovas: Energetikos generalinio direktorato Energetikos politikos ir finansavimo skyriaus vadovė, Europos Komisija)

5 / Praktinė informacija

Laukiame jūsų penktadienį, vasario 23 d., Briuselyje (Belgija) darbą pradėsiančiose Europos piliečių grupėse energijos vartojimo efektyvumo klausimais. Toliau pateikiame praktinės informacijos, kaip pasiruošti kelionei ir dalyvauti susitikimuose. Primename:

dvi sesijos vyks asmeniškai (Briuselyje), o viena sesija vyks internetu (penktadienį ir sekmadienį programa vyks pusę dienos):

● **1 sesija**

2024 m. vasario 23–25 d.
(vietoje Briuselyje, Belgijoje)

● **2 sesija**

2024 m. kovo 15–17 d.
(internetu)

● **3 sesija**

2024 m. balandžio 12–14 d.
(vietoje Briuselyje, Belgijoje)

1. IŠLAIDOS

Bus taikomas 90,00 EUR už konferenciją ir kelionės dieną kompensavimo mokestis. Kompensavimo mokesčiai mokami po sesijų ir pavirtinus dalyvavimą pagal dalyvių sąrašą.

2. LOGISTIKA

KELIONIŲ ORGANIZAVIMAS

Gavote arba gausite kelionės maršrutą ir el. bilietą. Jei turite daugiau klausimų apie kelionės organizavimą, susisiekite su mumis adresu info@futureu.events arba skambinkite telefonu +32 460 22 40 27.

Pervežimai atvykus: atvykus į oro uostą ar traukinių stotį, jus pasitiks Europos piliečių grupių darbuotojai su pasveikinimo lenta arba plakatu ir palydės jus į pervežimo autobusą. Kilus sunkumų ieškant darbuotojų, skambinkite numeriu +32 460 22 40 27.

Skrendant lėktuvu: oro uoste pasiėmę bagažą eikite prie priėmimo stalo atvykimo terminale, kur jūsų lauks mūsų darbuotojai.

Važiuojant traukiniu: Briuselio „Midi“ traukinių stotyje eikite į „Prêt à Manger“ kavinę, kur mūsų darbuotojai lauks prie pasveikinimo lentos ar plakato.

Viešbutyje: pervežimai autobusais bus organizuojami iš jūsų viešbučio į Europos Komisijos patalpas, kur vyks grupių darbas. Ateikite į viešbučio vestibulį prieš numatytą išvykimo laiką. Mūsų komanda parodys jums kelią į maršrutinį autobusą. Jei pageidaujate atvykti į Europos Komisijos patalpas savarankiškai, prieš išvykdamai praneškite apie tai mūsų pagalbos komandai.

Atvykus į Briuselį: jei po susitikimų vyksta socialiniai renginiai, pvz., vakarienė, iš Europos Komisijos patalpų į socialinio renginio vietą bus organizuojami grupiniai pervežimai maršrutiniu autobusu. Po renginio bus organizuojami grupiniai pervežimai maršrutiniu autobusu iš renginio vietos į viešbutį. Žinoma, po socialinio renginio galite laisvai tyrinėti miestą ir savarankiškai grįžti į viešbutį.

Pervežimai išvykstant: suorganizuosime pervežimus iš jūsų viešbučio į išvykimo oro uostą ar traukinių stotį. Išvykimo laikas bus nurodytas viešbučio vestibulyje esančioje skelbimų lentoje.

APGYVENDINIMAS

Mūsų komanda pasveikins jus atvykus į viešbutį. Jums užsakytas vienvietis kambarys su pusryčiais ir nemokamu belaidžiu internetu. Kambario užsakymo patvirtinimą jums išsiuntėme el. paštu. Atkreipkite dėmesį, kad būsite atsakingi už visų papildomų paslaugų (pvz., mini baro, kambarių aptarnavimo, telefono, viešbučio baro, skalbimo paslaugų, ankstyvo atvykimo ar vėlyvo išvykimo ir kt.) išlaidų padengimą ir organizatoriai jų nepadengs. Visas papildomas išlaidas apmokėkite viešbutyje prieš išvykdami.

3. ĮVAIRIOS NUOSTATOS

- **Aprangos kodas**

Į susitikimus atvykite dėvėdami puošnius kasdienius drabužius (angl.: smart-casual), šiltą švarką, šaliką ir neperšlampantį žieminį palatą, taip pat avėkite šiltus patogius batus ir pasiimkite lietuviškai skirtą skėtį. Temperatūra tikriausiai bus apie 7 °C ar šiek tiek aukštesnė balandį, tačiau pasiruoškite besikeičiančiam Belgijos orui!

- **Geriamasis vanduo**

Belgijoje saugu gerti vandentiekio vandenį. Vanduo buteliuose arba filtruotas vanduo yra lengvai prieinamas ir bus siūlomas per visus susitikimus, maitinimo metu ir socialiniuose renginiuose.

- **Laiko juosta**

Dabartinis laikas yra CET — Vidurio Europos laikas (UTC / GMT +1 valanda) ir UTC+2 nuo kovo 31 d.

- **Informacija turistams**

Briuselis turi turtingą istoriją, architektūrą, kulinariją, kultūrą ir dar daugiau! Norėdami sužinoti apie visą viešnagės metu siūlomą kultūrinę veiklą, nedvejodami apsilankykite Briuselio sostinės regiono svetainėje.

- **Kontaktinė informacija**

Mūsų komanda bus pasiekiamą prieš susitikimus ir jų metu. Jei atvykę susidursite su sunkumais arba pasikeis jūsų skrydžio informacija, susisiekite su mumis el. paštu: info@futureu.events.

- **Vertimas**

Susitikimas vyks 24 kalbomis, nes jame dalyvaus profesionalių vertėjų žodžiu komanda. Kad jiems būtų lengviau, sesijos metu kalbėkite aiškiai ir stenkitės nekalbėti per greitai.

4. PATEKIMAS Į PASTATĄ

Pirmasis ir paskutinis grupės darbo savaitgalis vyks Europos Komisijos patalpose, Briuselyje. Daugiau informacijos apie tikslius pastatus ir patalpas rasite darbotvarkėje. Į Europos Komisijos pastatą galima patekti su lankytojo leidimu („V-pass“). Prieš renginį „V-pass“ jums bus išsiųstas el. paštu. Nepamirškite užsiregistruoti su šiuo el. pašto adresu, kad užbaigtumėte procesą ir gautumėte savo „V-pass“ QR kodą. Jei iki renginio negavote savo „V-pass“, susisiekite su mumis el. paštu: info@futureu.events

Atkreipkite dėmesį, kad saugumo patikrinimas atvykus į Europos Komisijos pastatą gali užtrukti bent 20 minučių. Turėkite paruoštą „V-pass“, asmens tapatybės kortelę arba pasą, nes apsaugos darbuotojai paprašys juos parodyti.

Visi dalyviai:

- prieš įeidami į pastatą privalo parodyti galiojantį pasą arba asmens tapatybės kortelę;
- įėjimo zonoje turi praeiti saugumo kontrolę;
- patartina turėti kvietimo laišką ar bet kokią kitą dokumentą, aiškiai nurodantį dalyvavimo priežastį (pvz., registracijos laišką).

5. PAGALBOS TARNYBA, INTERNETO PRIEIGA

Prie įėjimo į posėdžių sales bus įrengta pagalbos tarnyba. Mūsų darbuotojai jums padės ir atsakys į visus klausimus. Internetas pasiekiamas viešosiose belaidžio interneto zonose. Slaptažodžiai bus pateikti susitikimo dieną.

6. PRITAIKYMAS NEĮGALIESIEMS

Europos Komisijos patalpos yra visiškai pritaikytos žmonėms su negalia. Registruodamiesi internetu, nurodykite specialiuosius poreikius ir mitybos reikalavimus.

